

MARCELA ŠTÝBROVÁ

V současné době paní Mgr. Marcela Štýbrová zastává funkci kurátorky a edukátorky v Západočeské galerii v Plzni. Narodila se v Karlových Varech a svoje dětství prožila ve stejném okrsku, přímo v lázeňském městě Jáchymově. Jako malá dívka paní Marcela snila o tom, že se jednou stane lékařkou. Odpovídalo tomu i její středoškolské studium na gymnáziu v Ostrově nad Ohří, kde byla s ohledem na volbu budoucího povolání zařazena do přírodovědné třídy. Nicméně když se blížila chvíle, kdy se člověk rozhodoval co dál, na doporučení jejího třídního učitele, pana Šafránka, zkusila podat přihlášku na školu s naprosto jiným zaměřením. Od malička byla paní Štýbrová výtvarně nadaná a její talent se zúročil i během přijímacích talentových

zkoušek na Pedagogickou fakultu v Plzni, kde se nakonec rozhodla studovat pětiletý magisterský obor výtvarná výchova a český jazyk.

Marcela Štýbrová bydlela po dobu jejího vysokoškolského studia na koleji v Plzni a během této doby se seznámila i s jejím budoucím manželem. Protože se jí během studií narodil syn, státní závěrečnou zkoušku úspěšně vykonala již jako hrdá maminka. Po ukončení vysokoškolského studia se jejím domovem místo krušnohorského Jáchymova stala Plzeň. Jelikož zde nebylo snadné najít místo ve školním prostředí s aprobačními předměty výtvarná výchova a český jazyk, pracovala chvíli v Krajském kulturním středisku na oddělení Lidové konzervatoře. V podstatě se jednalo o referentskou práci, kde organizovala tzv. vzdělávací kurzy. Nicméně po dvou měsících přijala paní Mgr. Štýbrová nabídku od její bývalé vyučující z fakulty, paní doktorky Jany Potužákové (tehdejší ředitelky ZČG v Plzni), pracovat jako odborný pracovník pro kulturně výchovnou činnost v Západočeské galerii. Náplní její práce bylo sestavit program k aktuální výstavě nebo na vybraná umělecká díla či témata, související s kulturou každodenní a výchovou ke vkusu, a aktivně do něj zapojit zejména děti a školní mládež. V této funkci, ke které přibyla práce kurátorky výstav, paní Štýbrová pracuje v podstatě do nynějška.

Proces, kterým paní Marcela prošla, aby náplň její práce měla nynější tvář, nebyl snadný. V prvopočátcích začala pořádat besedy pro školy, kterým říkala *komponované pořady*, přičemž konkrétní díla dětem přibližovala v podobě vyprávěného příběhu, doplněného řadou návazných aktivit s mezioborovými přesahy. Už tehdy cítila, že s obrazy a výtvarnými artefakty může pracovat i jinak, než jen pouhými slovy. Žáci pod jejím vedením reagovali na umělecká díla, interpretovaná hudbou, vymýšleli básně či příběhy

postav z obrazu, své emoce vyjadřovali pohybovými či dramatickými etudami, jako detektivové pátrali ve slovnících po významech odborných termínů ...

Těmto rozvíjejícím se galerijním aktivitám v té době pomohlo i nařízení z odboru školství tehdejšího KNV (Krajský národní výbor), aby se školy všech stupňů zapojovaly do tzv. systému „Mládež a kultura – MaK“. Toto nařízení „shora“ mělo velký dopad na návštěvnost škol v galerijních programech a v podstatě nebylo jediného školského zařízení v Plzni, které by galerii prostřednictvím účasti na některém z programů nenavštívilo.

Od té doby uplynulo přibližně třicet jedna let a za tuto dobu se změnil nejen politický systém a lidé ve svých funkcích, ale i vzdělávací systém (byly zavedeny Rámcové vzdělávací programy) a s ním související potřeba odborně vyškolených pracovníků na pozicích galerijních či muzejních lektorů, pedagogů, edukátorů.... V profesním růstu paní Marcely Štýbrové hrála důležitou roli účast v postgraduálním vzdělávacím cyklu „Brána muzea otevřená“, který pořádala na konci devadesátých let (až do roku 2003) Sorossova Nadace OPEN SOCIETY FOUND právě pro pracovníky muzeí a galerií v České republice. V rámci tohoto studia vznikla i první „Strategie vzdělávací činnosti Západočeské galerie v Plzni ve vztahu k veřejnosti“ a Marcela Štýbrová získala pro svou galerii také první akreditaci vzdělávacího programu na MŠMT ČR. K tomuto období se také váže první systematická spolupráce s Fakultou Pedagogickou ZČU v Plzni a její podíl na vzdělávání studentů Katedry výtvarné kultury (dříve i oboru Manažerství výtvarné kultury) v nově vzniklých vyučovacích předmětech „Galerijní animace“ a „Galerijní pedagogika“. V roce 2004 byl završen celoroční vzdělávací cyklus pro pedagogy z různých typů škol (jako lektoři zde působili odborníci na slovo vzatí – doktorka Markéta Pastorová z Výzkumného ústavu pedagogického, docent Jan Slavík či docent Jaroslav Vančát, kteří v současné době vyučují na FPE ZČU v Plzni), který Marcela Štýbrová koncipovala ve spolupráci s tehdejším Pedagogickým centrem v Plzni. Jeho výstup v podobě skript s názvem „Galerie jako místo pro spolupráci, vzdělávání a výchovu“, slouží studentům učitelství i pedagogům estetickových předmětů dosud. Dalším milníkem bylo zřízení nové Komory edukačních pracovníků Rady galerií České republiky (KEP), které předsedala paní Marcela Štýbrová první čtyřleté volební období.

V současné době paní Marcela Štýbrová kloubí ve své profesi čím dál náročnější funkci kurátorky výstav (kompletně zajišťuje celou produkci výstavy včetně legislativy smluv o zápůjčce, sovu uměleckých děl ze všech koutů republiky i ze zahraničí, organizace instalace výstavy včetně úpravy výstavního prostoru dle návrhu architekta i přípravy materiálů k propagaci a tisku katalogu k výstavě) s funkcí edukátorky.. Jakmile se zahájí výstava, paní Mgr. Štýbrová se změnila v galerijního pedagoga, metodika a supervizora studentských animací. Připravuje pracovní listy pro různé cílové skupiny, komentované prohlídky, artefaktické a výtvarné dílny, galerijní animace či semináře pro studenty i učitele.. A právě spolupráce se studenty Pedagogické fakulty, jakkoli je časově i odborně náročná, jí přináší řadu radostí a obohacuje její profesní i soukromý život.

Z její letité praxe jen těžko vybrat jednotlivé okamžiky, které ji ovlivnily jako odborníka i jako člověka. Nicméně nezapomenutelná pro ni byla spolupráce s umělkyní

Adrienou Šimotovou, kterou mohla během příprav výstavy „Svěcení reality“ poznat osobně. Privátní zkušenost s touto *první dámou české kresby*, ovlivnila i její pohled na samotnou výstavu. Tento důležitý moment se pak pozitivně odrazil i ve vlastní edukační práci a zejména v interpretaci jednotlivých děl. A možná právě z tohoto důvodu se paní Mgr. Marcela Štýbrová nechce vzdát zdvojené funkce kurátorky výstav a funkce edukátorky, na které má i po jednatřiceti letech praxe v galerii pořád dost sil a nových nápadů